

Régibb székely népballadák változatai.

I.

Balogh József.

1.

Balogh József, mit gondoltál,
Mikor a sóra indultál?
„Én egyebet nem gondoltam:
Szerencsétlen úton jártam“.

2.

„Szilvafák között fektemben
Három medvével küzködtem:
Megláttam én álmomban ott,
Ma fegyver között meghalok.“

3.

„Letörött a csűröm szarva
Rettenetes halálomra.
Édes anyám jajgatása
Kihallzott már az utcára“.

4.

Balogh Ferencz mért engedéd,
Fiad sóra mért eresztéd?
Balogh Ferencz nyitd kapudot,
Halva hozzák szép fiadot!

5.

A pujáni¹ utcza szélén
Buzog a vér a föld színén.
Ha kérdezik, miféle vér,
Mondjátok, hogy ártatlan vér.

6.

Balogh József vérontása
Sok nemzetség könnyhullása,
Harangoknak kondulása
S édes anya jajgatása.

7.

Gyergyó felett meggyúlt az ég,²
De Csík felett kialuvék.³
Mert az ártatlannak vére
Felhatott már az egekre.

8.

Egész világ megengedett,
Az óbester nem engedett.
Neki is van két gyermeke
S juttassa az Isten erre.⁴

(Medesér)

Ugyanaz más változatban.

1.

Balog Józsi mit gondoltál,
Mikor a sóra indultál?
„Én egyebet nem gondoltam:
Szerencsés útra indultam“.

2.

„Szilvafák alatt fektettem,
Három medvével küzködtem.
Letörött a csürem szarva
A véletlen halálomra“.

¹ Krizánál: A Pojána utja szélén. (*Vadrózsák* 108. l.) A mezőre vivő útát jelenti.
² Azaz: északon.
³ Lennebb, délen. E ballada Csikban kelhetett.
⁴ E befejező strófát Váradí József egyik változatához is átvették. (*Magyar Népköltési Gyűjtemény*. III. 98.)

3.

„Megjelenté halálomat,
A véletlen halálomat“.¹

4.

Balog Ferenczn' édes anyám!
Jobb lett volna kis koromba
Zártál volna koporsómba,
Szived most nem volna búa.

5.

Kicsi öcsém azt mondotta:
Szóljak bár csak egyet hozza.
Kicsi öcsém, nem szólhatok,
Mert sok fegyver között vagyok.

6.

Minden ember megengedett,
A főispán² nem engedett.
Neki is van még gyermeke:
Juttassa az Isten erre!

7.

A plájások³ útok szélén,
Vér buzog fel a föld színin.
Ha kérdik, hogy micsoda vér,
Mondjátok meg: ártatlan vér.

(Szabéd)

Kriza a *Vadrózsákban* (107. 108. 530. 531. l.) három zavaros töredékben közli, bár nagyon elterjedt nótának mondja. Szabédon 2-ik változatunkat már a 40-es évek elején énekelték. A homályos eset valami kincstári eset megtorlása volt, a mit ma só-jövedéki visszaélésnek keresztelnének finánczaink. Úgy látszik első változatunkból, mely a legépebben maradt fenn, hogy az apa maga küldte határőr fiát az ingyennek tartott sóra s a kegyetlen tisztek példaadás végett föbe lövették. Morvay Győző sejtelmes magyarázata szerint: sorra, sorozásra ment Balogh József.⁴

Az éneklő Szabó Anna, második változatunkat felforgatott rendben énekelte. Ki is hagyta az 5-dik szak e furcsa bővítését: „A főispán megengedett, Felesége nem engedett.“

E változat 4. és 6. szaka *Tamás Rózsai* befejezésére emlékeztet. Gyulai Pál, ki ezt Kidén találta, nem érti meg az ott említett „három szilvafát“. E szilvafák is valószínűleg *Balogh Jóskánktól* zavarodtak a kidei balladába.⁵

II.

Váradí Jóska.

1.

Jaj, be szennyes a kend inge-gatyája,
Mer' elszennyült a szengyörgyi stokházba.

.
.

2.

„Könnyes szemmel föltekintek az égre.
Nézem-nézem, édes anyám ha jőne.
Édes anyám, én arrul nem tehetek,
Ha a nagy Úr éngem evvel szeretett.“

¹ T. i. az előbbi szakban elmondott baljóslatú álom. Kiegészíti ezt Krizánál (*Vadrózsák* 530. l.)

Akkor megláttam halálom,
Barátimtól elválásom.

² Ez Krizánál is helyesebben: obester.

³ Határőrök.

⁴ Válogatott magyar népballadák 58. l.

⁵ *M. Népkölt. Gyűjt.* I. 200. 201. és 568. Kriza: *Vadrózsák.* 530. 531. l.

3.

„Édes anyám, öltöztessen fejérbe.
Hónap visznek a törvényszék elébe.
Ha bémegyek az ajditor¹ házába,
Leborulok törvényszék asztalára.“

4.

„Igen szépen kérem ott az urakot:
Engedjenek nékem bár vagy egy napot.
Ha kijövök az ajditor házábul,
Elbúcsúszom széles e nagy világtul.“

5.

„Vasas lábom keservesen pengetem.
Jaj, Istenem, most mondják ítéletem.
Trombitások három marsot fujtatok!
Jaj, Istenem, holnap fölakasztatok.“

6.

Zeng, zeng² a víz a szengyörgyi malomnál.
Okosabb sem volt Váradi Jóskánál,
Mert Váradi kisíratta két szemit,
Úgy olvasta föl a Barta levelit.

7.

„Édes anyám, pénz vagyon a zsebembe!
Nyujtsa karját, markoljon ki belőle.
Azzal nekem készíttessen koporsót,
Sárig szeggel veresse be³ a jajszót.“

(Háromszék)

Ugyanaz más változatban.

1.

„Én Istenem, jaj de nagyot vétettem,
A magyarnak fővezére¹ mért lettem?“ —
Jaj, de szennyes a kend inge, ruhája,
Mert beszennyült a szengyörgyi fogházba.

2.

„Édes anyám mosson inget fehérre.
Holnap visznek az agyitor elébe.
Ha bémegyek az agyitor házába,
Leborulok törvényszék asztalára.“

3.

„Vasas lábom keservesen pengetem.
Jaj, Istenem, most végezük életem.
Ha kijövök az agyitor házából,
Elbúcsúzom a széjes ez világtól.“

4.

„Trombitásim három tropot² fujtatok,
Jaj, Istenem, holnap felakasztatok!
Édes anyám pénz vagyon a zsebembe.
Nyujtsa kezét, markoljon ki belőle.“

5.

„Készíttessen abból nekem koporsót.
Veresse le sárga szeggel a jajszót.“
Váradinak sárga-piros körhaja
Meszes gödör legyen az ő sirhalma.³

(Székelykeresztúr)

¹ Auditor: kihallgató hadbíró.

² Vagyis: zúg a víz.

³ Másolatunkban: le. Ez utolsó szak egyezik a *Vadrózsák* 475. sz. dalával.

¹ A nép Kossuth küldöttjét látta benne. Innen a „fővezér“ czimzés.
² Egy katonának lett változatban „három rőföst fujtatok.“ Bizonyosan a *ruff* (felhívó jel) magyarítása.

³ A bözödi unitárius papné versgyűjteményéből, kinek 1875-ben egy székelykeresztúri diák írta le. 1875-ben még énekelték ezt Keresztúron. A *M. Népköltési Gyűjt.* III. 94—95. lapján is van egy változat Székelykeresztúrról, de abban csak Váradi elfogatásáról van szó.

Ugyanaz harmadik változatban.

1.
Várom, várom, addig várom,
Míg szememre jön az álom.
Ha szememre jó az álom,
Ajtóm-kapúmat bezárom.
Váradit is kieresztem,
Széket adok, leültetem,
Míg panaszim elbeszélem.
Jó hajnalba' felserkentem,
S egy pár csókkal eleresztem.¹

2.
Váradinak sűrű könnye
Patakként foly le a földre,
Ki a földre, ki ölébe,
Ki bánatos kebelébe.

3.
„Azon kérem az urakot,
Engedjenek bár egy napot.

Ha egy napot nem engednek,
Engedjenek bár egy felet:
Hogy írjak én egy levelet
Három árva gyermekemnek,
S ártatlan feleségemnek.
Reszket kezem, nem írhatok;
Könnyez szemem, nem láthatok.²

4.
Váradinak szép körhaja
Vajjon mért van félre hajtva?
Azért vagyon félre hajtva:
Az kötélnek hely van hagyva.

5.
Váradinak szép körhaja,
Meszes gödör a sírhalma.
Váradinak piros vére,
Mészlével van összetéve.

(Sepsiszentgyörgy)

Várad József az Ugron-féle pucscs előpostája az 50-es években. A székeleyeket akarta fölkelteni a török-muszka háború idején. Ugy látszik, nem titkolta eléggé szándékát, szeretőt is tartott. Hamar rajta vesztett. Elfogták és 1853-ban felakasztották Sepsiszentgyörgyön.

Ez az esztendő volt Arany János „balladák éve“; de Arany csak az ős húnokkal foglalkozott. A népet ellenben nagyon meghatotta a szeme előtt elpusztult „szép körhajú“ katona sorsa s Váradiról egremásra költötték a siratókat, melyből balladaszerű a fennebb közölt hárommal együtt nyolcz maradt fenn.³ E balladák mind homályosak és töredékesek — a gyászidőnek megfelelően. Benedek Elek nemcsak dalogatta diák korában Várad nótáját, de miként maga mondja, egy „rossz népszínművet“ is írt róla.⁴

III.

Ének Muri halálára.

1.
„Ezernyolcszáz huszonötben,
Egy szombat ebéd időben,
Kiindulék Botos felé,
Életemnek vége felé¹“.

¹ Itt Várad szeretője, Rofajiné beszél. V. ö. M. *Népkölt. Gyűjt.* III. 95.

² Várad beszéde szintén 9 sor, épen mint a szeretője kecségtetése.

³ *Magyar Népkölt. Gyűjt.* I. 218. II. 40. III. 94—98. s Pap Gyulánál 19. I.

⁴ Magyar Hirlap 1901. évf. 89. I.

¹ Egy későbbi változata ilyen anachronismussal kezdődik:

Ezernyolcszáz huszonötben
Volt az idő kezdetében.
Egy szombat ebéd időben,

Kimenék az erdő szájbe,
Muri halma tetejére.

2.

„Kerestem is az ökrököt,
De nem találtam meg őket.
Elfáradtam a melegbe,
Lefeküdtem az erdőbe.
Elaludtam ott egy kicsit,
S jaj, Istenem, mi jött most itt?“

3.

„Utánam jött a gazd'uram
S megkapott ott, hol aludtam.
Elém áll a ő, gyilkosom,
S meg nem szánta jajgatásom.
Vérem ontotta a porba,
Testem vette² zöld bokorba.“

4.

„A madarak pásztoroltak,³
Az emberek rám akadtak.
S kihívták a bírót, jegyzőt,
S ott tanácsot tartottak ők.
Kitudódott, hogy ingömöt,
A gazdám volt, a ki megölt.“

(Medesér)

Székely tanítványom következő érdekes felvilágosítását adja e balladának.

Muri Jónás Ferencz nagymedeséri birtokosnak volt a szolgája. Az úr kiküldötte, hogy eltévedt négy ökrét keresse meg. Muri nem kapta meg az ökröket és nagyon elbágyadva a nyári nap melegétől, lefeküdt az erdőben. A gazdája nem győzvén haza várni, kiment az erdőre, ott rá akadt az alvó Murira s haragjában megölte a rest szolgát. Később kitudódott, hogy ki ölte meg; de a jegyzővel úgy „elmiskurálták“ a dolgot, hogy nem lett semmi baja miatta.

A nép gyöngéd kegyelele igazat szolgáltatott az ártatlanul elveszett ember emlékének. A helyet, hol történt, ma is Muri halmának hívják. Sok-sok évig hányták a töviset és egyéb jelző ágat arra a helyre, a hol Murit kegyetlenül „megnyuvasztották.“

Társa e balladának „Sajgó Sándor nótája“, kit szintén Jónás Ferencz ölt meg s ezt is 1825-ben „a bosszúért bosszút állva“ a zöld erdőben.⁴

IV.

Györbér Áron.

1.

Györbér Áron, mit gondoltál,
Mikor a víznek indultál?
„Én egyebet nem gondoltam,
Szerencsétlen fiú voltam.“

2.

... „Mélyebb a víznek mélysége,¹
Mint két karomnak ereje.“

.....²

² Vetette.

³ Pásztor gyanánt őrizték.

⁴ Benedek Elek és Sebesi Jób közlik ezt a hely meg nem nevezésével; Magyar Népkölt. Gyűjt. III. 109.

¹ Györbíró Áron úzoni lakos lakodalma alkalmával a vízbe fult.

² E versszakból itt ilyen két sor maradt ki:

Négy kezemet megmostam,
Partról a vízbe hullottam.

3.

„Jó barátim, kik valátok,
Kik a vízmarton állátok,
Életemet nem szánátok:
Halálomat akarjátok?“

5.

„Szivárványos az ég alja.
Nincsen jól a fejem alja.
Gyere Mária, igazítsd meg,
Hogy az ég ura áldjon meg!“

4.

„Nyisd ki, bíróné, kapudat!³
Halva hozzák a fiadat.
Készíts gyászos nyujtópadot:
Nem zörgeti meg ajtódot.“

6.

„Édes anyám, ne sirasson,
Értem könnyvet se hullasson!
Sirasson meg az én mátkám,
Az én Püinkösti Máriskám?“

7.

„Még a föld is sír alattunk,
Hogy egymástól el kell válnunk.
Még az ég is sír felettünk,
Hogy egymásé nem lehattunk.“

(Uzon)

Változat ugyanarról.

1.

Arony, Árony, mit gondoltál,
Mikor a vízre indultál?
„Én egyebet nem gondoltam:
Szerencsétlen fiú voltam.“

3.

„Feketetügy, nagy mélysége
Gyórbiró Árony 'jedsége.
Nincs a víznek rokinczája.¹
Ott volt neki a halála.“

2.

„A folyóba béhajtottam.
Két kerekemet megmostam.
Mikor harmadikhoz fogtam,
Életemtől megfosztódtam.“

4.

„Édes anyám, ne sirasson!
Értem könnyet ne hullasson,
Mert megsirat az én mátkám,
Az én Püinkösti Máriskám.“

5.

Most viszik az ablak alatt,
Minden ember könnyet hullat,
Bár csak engem vinnének ki:
Úgy se sirat engem senki.²

(Uzon)

³ Ez a kapunyitítás közhely a székely balladákban. Lásd *M. Népkölt. Gyűjt.* I. 200. 201. 203. 209. stb.

¹ Erősség, a mi föltartóztasson; *M. Népkölt. Gyűjt.* III. 93.

² A hatvanas években már énekelték. A múlt évtized elején Bodali Mihály írta le Erdéyi Lajos tanárnak, kinek szívességéből közölhetem. A befejező szak Petőfitől való pusztá átvétel, melynek subiectív hangja nem illik a balladába.

V.

Szeredai fogházban.

1.

Nem arról hajnallik, amerről hajnallott :
Magam sorsa¹ felől szomorú hirt hallok.
Szerencsétlen sorsa¹ én szegény fejemnek.
Árad napról napra bánatja szívemnek.

2.

Szeredai birák huszonnégyen vannak.²
Mind a huszonnégyen rólam törvényt szabnak.
A huszonötödik írja a levelet,
Egy szép barna kis lány diktálja nevemet.

3.

Ne diktáld nevemet, az Istenre kérlek !
Az Istenre kérlek, hadd meg életemet,
Szegény Dáncsi András szerette a tánczot ;
De most mindenfelől zergeti a lánczot.

4.

Szeredai törvény nagy fogháza alatt
Sok jó édes anya sűrű könnyet hullat.
Ne sírj, anyám, ne sírj: ennek így kell lenni.
Minden nemzetségből egynek rab kell lenni.

5.

Rab vagyok, rab vagyok, rablánczot hordozok.
Rablánczot hordozok, szabadulást várok.
Szállj le páva, szállj le a fogház falára,
A szegény raboknak szabadulására!³

(Baczkamadarasi Szócs József, 1896 április 17.)

Más változata.

1.

Szereda tömlöcze nagy tornácza alatt
Sok jó édes anya sűrű könnyet hullat.
Ne sírj, anyám, ne sírj, annak így kell lenni:
Minden nemzetségből egynek rab kell lenni!
Minden nemzetségből egynek rab kell lenni.¹

¹ Mindkét helyen : sorsom.

² A 2. és 4. strófiát vedd össze *Ethnographia*, 1900. évf. 33. l.

³ A befejező strófiát lásd Erdélyinél: *Népdalok és mondák* I. 52—53. Vedd össze M. Népköltési Gyűjt. I. 193. 194. II. 32. stb. A páva „szabadító madár“ s népköltészetünkben a közel kiszabadulást jelenti. *Erdélyi id. m. I. 475. Arany-Gyulai*: III. 43.

¹ Egy háromszéki huszárnótában: Minden jó családból kell egy rossznak lenni. A *Budapesti Szemle* (1895-iki 81. k. 80. l.) szerint is: Minden jó családban kell egy lumpnak lenni.

2.

Rab vagyok, rab vagyok, rablánczot hordozok.
 Rablánczot hordozok, szabadulást várok.
 Szeredai fogház, huszonnégyen vannak,
 Mind a huszonnégyen rólunk törvényt hoznak.
 Mind a huszonnégyen rólunk törvényt hoznak.

3.

A huszonötödik írja leveletem.
 Egy szép barna kis lány diktálja nevemet.
 Ne diktáld nevemet, az Istenre kérlek!
 Az Istenre kérlek: hadd meg életemet.

4.

Szeretem a rózsám, mikor gyolcs ingbe jár;
 De azt mégis tudom, soha velem nem hál.
 Mert az én ágyamban régi szalma vagyok,
 Minden szalmaszálon arany alma vagyok.
 Minden szalmaszálon arany alma vagyok.

5.

Az én ágyam fején egy virág van nőve,
 Annak a virágnak tulipán a neve.
 Az én ágyam lába rozmaringból vágva,
 Bár csak fenyő volna, rozmaring ne volna,
 Hogy a lelkem rajta könnyebben nyughatna.²

(Szentgericze)

Harmadik változata.

1.

Repülj madár, repülj
 Várfalván keresztül.
 Szólj be a rózsámhoz:
 Csak ő van egyedül.

2.

Ha kérdi, hogy vagyok;
 Mondjad, hogy rab vagyok.¹
 Tudja a jó Isten,
 Mikor szabadulok!

3.

Tizenötön ülnek
 A nagy asztal mellett,
 Tizenketten írják
 Rólam a levelet.

4.

Meg is írták nékem
 Az úti czédulát:
 Nem taposom többet
 A várfalvi utczáat...

5.

A várfalvi utcza
 Kőből van kirakva.
 Az én kedves rózsám
 Most kísérik rajta...

(Várfalva, Torda-Aranyosmegye)

Kanyaró Ferencz.

² Az utolsó szónak értelme: a bánat miatt (jele a rozmaring) nincs nyugodalma. Nyárádszeredán kelt e homályos ballada. A befejező strófát vedd össze *Erdélyi, Nép-dalok és mondák* I. 400. Egy kevésbé eltérő változattal ott csak ennyi a befejezés:

Az én ágyam feje, rozsmarint a neve,
 S az én ágyam lába, tulipánt a szára.

¹ E rész feltűnő sok változatban terjedt el népköltészetünkben; M, Nép. Gy. I. 33—7. és II. 32—5. stb.

Adalékok a Régi Magyar Könyvtárhoz.

Nyolczadik közlemény.

165.

Heidelberg. 1611.

Tököly Nicolaus br., Késmárki. IV. DE LIBERO ARBI- | TRIO. |
Respondente Illuftri & Generofo Dn. | NICOLAO THEOKÖLI Ungaro, |
Barone in Keifmarck, &c. | 5. Decemb. 1606. |

[Heidelbergae. Impensis Jonae Rhodii. Typis Johannis Lancelloti.
1611.] 8^o

Lásd: **Pareus David:** Collegiorum theologorum. Decuria una. Collegium
VII. 4. Ss₇^a—Ss₈^a: 653—655. I.

Sárospataki ref. főiskola.

166.

Heidelberg. 1611.

Thuri Georgius. XXIX. DE LEGE, EIUS | ABROGATIONE ET |
ufu. | *Respondente* | GEORGIO THURIO Vngaro. | 24. Ian. 1601. |

[Heidelbergae. Impensis Jonae Rhodii. Typis Johannis Lancelloti.
1611.] 8^o

Lásd: **Pareus David:** Collegiorum theologorum. Decuria una. Collegium
II. 29. R₅^b—R₆^b: 266—268. I.

Sárospataki ref. főiskola.

167.

Heidelberg. 1611.

Váczai T. Petrus. VII. DE PROVIDENTIA | DEI. | *Respondente* |
PETRO T. VARSINO Vngaro. | 14. Iunij 1600. |

[Heidelbergae. Impensis Jonae Rhodii. Typis Johannis Lancelloti.
1611.] 8^o

Lásd: **Pareus David:** Collegiorum theologorum. Decuria una. Collegium
II. 7. L₂^a—L₃^b: 163—166. I.

Sárospataki ref. főiskola.

Erdélyi Múzeum 1909. Új folyam IV.

168.

Heidelberg. 1611.

Váczí T. Petrus. XX. DE TRIPLICI CHRI- | STI MEDIATORIS |
officio. | Respondente | PETRO T. VARSINO (I) Vngaro. | 18. Octob. 1600. |
 [Heidelbergae. Impensis Jonae Rhodii. Typis Johannis Lancelloti.
 1611.] 8^o

Lásd: **Pareus David:** Collegiorum theologorum. Decuria una. Collegium
 II. 20. O₈^b—P₂^a: 224—227. 1.

Sárospataki ref. főiskola.

169.

Heidelberg. 1611.

Várdi Michael, Dobrai. X. DE LIBERTATE | CHRISTIANA. |
Respondente | MICHAELE VARDIO DOBRA- | no Ungaro. | 7. Dec. 1608. |
 [Heidelbergae. Impensis Jonae Rhodii. Typis Johannis Lancelloti.
 1611.] 8^o

Lásd: **Pareus David:** Collegiorum theologorum. Decuria una. Collegium
 X. 10. Fff₆^a—Fff₇^b: 827—830. 1.

Sárospataki ref. főiskola.

170.

Heidelberg. 1611.

Várdi Michael, Dobrai. XVIII. DE INVOCATIO- | NE SANC- |
TORUM. | Respondente | MICHAËLE VARDIO DO- | brano Ungaro. | 22.
Febr. 1609. |
 [Heidelbergae. Impensis Jonae Rhodii. Typis Johannis Lancelloti.
 1611.] 8^o

Lásd: **Pareus David:** Collegiorum theologorum. Decuria una. Collegium
 X. 18. Hhh₁^a—Hhh₂^b: 849—852. 1.

Sárospataki ref. főiskola.

171.

Heidelberg. 1611.

Várdi Michael, Dobrai. I. DE SACRA SCRIP- | PTURA. | Ref- |
pondente | MICHAELE VARDI DOBRA- | no Ungaro. | 13. Maji 1609. |
 [Heidelbergae. Impensis Jonae Rhodii. Typis Johannis Lancelloti.
 1611.] 8^o

Lásd: **Pareus David:** Collegiorum theologorum. Decuria una. Collegium
 IX. 1. Aaa₆^a—Aaa₇^a: 747—749. 1.

Sárospataki ref. főiskola.

172.

Heidelberg. 1611.

Vásárhelyi Moses. III. DE FILIO DEI IN- | CARNATO. | *Respondente* | MOSE VASARHELINO Vngaro. | 5. *Majj. 1599.* |

[Heidelbergae. Impensis Jonae Rhodii. Typis Johannis Lancelloti. 1611.] 8^o

Lásd: **Pareus David:** Collegiorum theologicorum. Decuria una. Collegium I. 3. A₅^b—A₆^b: 10—12. l.

Sárospataki ref. főiskola.

173.

Heidelberg. 1611.

Vásárhelyi Moses. II. DE DEO, ET S. S. | TRINITATE. | *Respondente* | MOSE VASARHELINO Vngaro. | 9. *Majj. 1600.* |

[Heidelbergae. Impensis Jonae Rhodii. Typis Johannis Lancelloti. 1611.] 8^o

Lásd: **Pareus David:** Collegiorum theologicorum. Decuria una. Collegium II. 2. I₇^a—K₂^a: 141—147. l.

Sárospataki ref. főiskola.

174.

Heidelberg. 1611.

Vásárhelyi Moses. XVI. DE FOEDERE DEI | VETERI ET NOVO. | *Respondente* | MOSE VASARHELINO Vngaro. | 30. *Aug. 1600.* |

[Heidelbergae. Impensis Jonae Rhodii. Typis Johannis Lancelloti. 1611.] 8^o

Lásd: **Pareus David:** Collegiorum theologicorum. Decuria una. Collegium II. 16. N₆^b—O₁^a: 204—209. l.

Sárospataki ref. főiskola.

Köblös Zoltán.